

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету
/Роман ГРЕШКО/
від «02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ»

обов'язкова

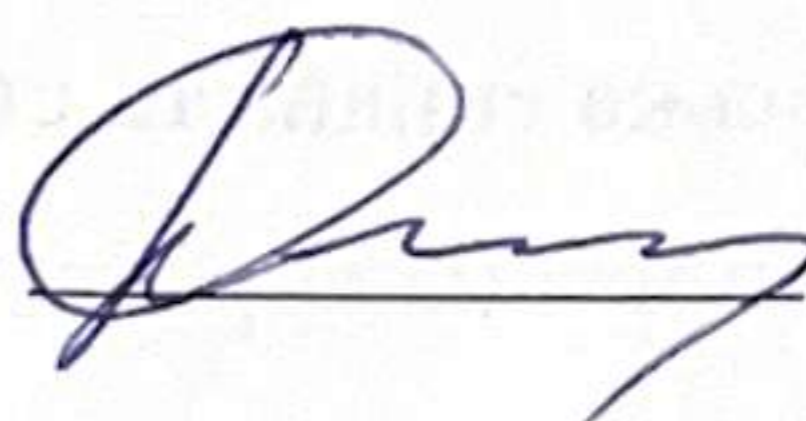
Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Факультет: економічний
Мова навчання: українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальне страхування» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.05.2022 року, протокол № 6, та введеної в дію наказом ректора № 173 від 07.06.2022 р.

Розробник: **Марич Максим Григорович**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент
Викладач: **Марич Максим Григорович**, доцент кафедри фінансів і кредиту,
кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри Петро НІКІФОРОВ

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету Роман ГРЕШКО

1. Мета навчальної дисципліни: Сформувати у студентів теоретичні знання і практичні навички з питань сутності соціального страхування, механізмів її проведення з метою досягнення заздалегідь визначених цілей, місця і ролі фондів ЗДСС у житті держави, роботодавців, найманих працівників та фізичних осіб. Навчити студентів правильно застосовувати теоретичні знання, отримані при вивченні дисципліни на практиці, професійно грамотно використовувати в роботі нові форми, методи і підходи до вирішення проблем соціального страхування в Україні на сучасному етапі.

2. Пререквізити. Вивчення дисципліни базується на попередньому ознайомленні з понятійним та методичним апаратом таких дисциплін, як «Макроекономіка», «Фінанси», «Бюджетна система», «Державні фінанси», «Страховання», «Страхові послуги».

3. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування (освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

4. Опис навчальної дисципліни

4.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	4	120	30	30	-	-	60	-	іспит
Заочна	4	7	4	120	8	8	-	-	104	-	іспит

4.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основи соціального страхування												
Тема 1. Сутність, принципи і роль соціального страхування Мета: сформувати у студентів розуміння категорії, сутності, значення соціального страхування. Охарактеризувати види загальнообов'язкового соціального страхування.	10	3	3			4	10		2	2			8
Тема 2. Історія становлення та розвитку соціального страхування Мета: сформувати у студентів розуміння історії становлення та розвитку соціального страхування.	10	2	2			6	10						8
Тема 3. Державне регулювання соціального страхування в Україні Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей державного	10	2	2			6	10	2	2				8

регулювання соціального страхування.												
Тема 4. Управління коштами соціального страхування Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей управління коштами соціального страхування. Формувати вміння використовувати набуті теоретичні знання зі соціального страхування для особистого захисту від соціальних ризиків та для вирішення професійних завдань.	10	2	2			6	10					8
Тема 5. Соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.	14	4	4			6	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 1	54	13	13			28	54	6	6			42
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Практика здійснення видів соціального страхування в Україні											
Тема 6. Медичне страхування Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей медичного страхування.	10	3	3			4	10	-	-			10
Тема 7. Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.	10	2	2			6	10	-	-			10

Тема 8. Соціальне страхування на випадок безробіття Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.	14	4	4			6	14	-	-			14
Тема 9. Державне пенсійне страхування Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей державного пенсійного страхування.	14	4	4			6	14	2	2			10
Тема 10. Недержавне пенсійне страхування Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей недержавного пенсійного страхування.	10	2	2			6	10	-	-			10
Тема 11. Досвід соціального страхування різних країн світу Мета: сформувати у студентів розуміння особливостей організації соціального страхування різних країн світу.	8	2	2			4	8	-	-			8
Разом за змістовим модулем 2	66	17	17			32	66	2	2			62
Усього годин	120	30	30			60	120	8	8			104

4.3. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Сутність, принципи і роль соціального страхування Завдання: закріпити знання здобувачів щодо сутності, принципів і ролі соціального страхування
2	Історія становлення та розвитку соціального страхування Завдання: закріпити знання здобувачів щодо історії становлення та розвитку соціального страхування
3	Державне регулювання соціального страхування в Україні Завдання: закріпити знання здобувачів щодо державного регулювання соціального страхування в Україні
4	Управління коштами соціального страхування Завдання: закріпити знання здобувачів щодо управління коштами соціального страхування
5	Соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності Завдання: закріпити знання здобувачів щодо соціального страхування з тимчасової втрати працездатності
6	Медичне страхування Завдання: закріпити знання здобувачів щодо принципів реалізації медичного страхування

7	Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань Завдання: закріпити знання здобувачів щодо соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань
8	Соціальне страхування на випадок безробіття Завдання: закріпити знання здобувачів щодо соціального страхування на випадок безробіття
9	Державне пенсійне страхування Завдання: закріпити знання здобувачів щодо особливостей державного пенсійного страхування
10	Недержавне пенсійне страхування Завдання: закріпити знання здобувачів щодо особливостей недержавного пенсійного страхування
11	Досвід соціального страхування різних країн світу Завдання: закріпити знання здобувачів щодо досвіду соціального страхування різних країн світу

4.4. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Соціальне страхування» спрямована на узагальнення, систематизацію та закріплення знань по кожній темі. Самостійна робота здобувачів з дисципліни охоплює підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських); виконання індивідуальних завдань протягом семестру; роботу над питаннями тем навчальної дисципліни відповідно до робочої програми; підготовку до практики та виконання завдань, передбачених практикою; підготовку до всіх видів контрольних випробувань, у тому числі модульних і комплексних контрольних робіт; участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах тощо.

Завдання, які виносяться на самостійну роботу оцінюються на практичному занятті відповідно до теми. При оцінюванні враховується: повнота розкриття теми дослідження та використання додаткових джерел. При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці підлягає: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань.

№ з/п	Назва теми
1	Сутність, принципи і роль соціального страхування 1. Соціальне страхування як форма соціального захисту населення. 2. Правові основи функціонування системи соціального страхування в Україні. 3. Основи теорії «держави соціального добробуту».
2	Історія становлення та розвитку соціального страхування 1. Історичні аспекти розвитку соціального страхування. 2. Етапи створення соціального страхування в різних країнах світу.
3	Державне регулювання соціального страхування в Україні 1. Необхідність та значення державного регулювання соціального страхування. 2. Повноваження та функції правління та виконавчих дирекцій фондів соціального страхування. 3. Шляхи взаємодії суб'єктів соціального діалогу.
4	Управління коштами соціального страхування 1. Визначення середнього доходу для суб'єктів підприємницької діяльності. 2. Порядок складання довідки про середню заробітну плату.
5	Соціальне страхування з тимчасової втрати працездатності 1. Розрахунок страхових виплат у разі тимчасової втрати працездатності. 2. Сучасні тенденції формування та використання коштів Фонду соціального страхування.
6	Медичне страхування 1. Форми фінансування сфери охорони здоров'я. 2. Особливості запровадження загальнообов'язкового державного медичного страхування в Україні. 3. Зарубіжний досвід державного медичного страхування. 4. Особливості співіснування добровільного та загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування

7	Соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань 1. Порядок проведення страхових виплат з фонду СС при настанні нещасних випадків на виробництві. 2. Соціальні послуги, які здійснюються та відшкодовуються Фондом соціального страхування.
8	Соціальне страхування на випадок безробіття 1. Сутність та необхідність соціального страхування на випадок безробіття. 2. Функції Фонду соціального страхування на випадок безробіття. 3. Досвід державної політики щодо зайнятості населення в умовах криз. 4. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг у сфері соціального страхування на випадок безробіття. 5. Заходи із професійної орієнтації, підготовки та перепідготовки. 6. Особливості діяльності Державного центру зайнятості. 7. Забезпечення санаторно-курортного лікування застрахованих осіб.
9	Державне пенсійне страхування 1. Сутність та структура пенсійної системи України. 2. Реформування системи пенсійного страхування. 3. Сучасні тенденції формування та використання коштів Пенсійного фонду України.
10	Недержавне пенсійне страхування 1. Організаційні засади недержавного пенсійного забезпечення. 2. Перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні.
11	Досвід соціального страхування різних країн світу 1. Соціальне страхування в Швеції та Нідерландах. 2. Особливості соціального страхування в США. 3. Особливості соціального захисту населення в країнах Азії

5. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, бесіда, диспут, пояснення, розповідь тощо);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація, презентації, відеоматеріали);
- пояснювально-ілюстративні методи;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- глосарій;
- презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень;
- аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті;
- підсумковий контроль – екзамен.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну). Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять – обов’язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов’язковим повторним курсом

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю (за виступи на семінарах, доповнення, тестові завдання, підготовку рефератів тощо). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за змістовий модуль 1 – 25 балів; змістовий модуль 2 – 35 балів; підсумковий модуль – 40 балів.

У 40 балів, що можливо отримати на іспиті входить: 2 теоретичні питання по 10 балів, 5 тестових завдань по 2 бали і задача – 10 балів.

Оцінка «А» ставиться у випадках, коли студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, передбачені програмою дисципліни, засвоїв основу та ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення і висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «В» ставиться, якщо студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення і висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій, розв’язанні практичних завдань.

Оцінка «С» ставиться, якщо студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності,

але не вмiє робити певнi узагальнення i висновки, не наводить практичних прикладiв у контекстi тематичного теоретичного матерiалу або допускається незначних помилок у формулюваннi термiнiв, категорiй, розв'язаннi практичних завдань.

Оцiнка «D» ставиться у випадках, коли студент засвоїв матерiал не у повному обсязi, дає неповнi вiдповiдi на поставленi теоретичне запитання, допустився грубих помилок у розв'язаннi практичного завдання.

Оцiнка «E» ставиться у випадках, коли студент засвоїв матерiал не у повному обсязi, дає неповнi вiдповiдi на поставленi теоретичне запитання, не вмiє чiтко узагальнити опрацьований матерiал, допустився грубих помилок у розв'язаннi практичного завдання.

В усiх iнших випадках вiдповiдь оцiнюється на «FX».

Студент, який набрав протягом нормативного термiну вивчення дисциплiни 60 балiв та виконав навантаження за всiма кредитами має можливiсть не складати iспит i отримати набрану кiлькiсть балiв к пiдсумкову оцiнку або складати iспит з метою пiдвищення свого рейтингу за даною навчальною дисциплiною. Якщо студент набрав менше 35 балiв вiн не допускається до складання iспиту.

Студент, який не отримав позитивнi оцiнки за пiдсумками роботи над кожним модулем вважається неатестованим та не допускається до складання iспиту. Допущеним до складання iспиту студент може бути лише у разi вiдпрацювання всього матерiалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязi або тiєї частини навчального матерiалу за який отримано незадовiльну оцiнку або за яким вiн не атестований.

Розподiл балiв, якi отримують студенти

Вид пiдсумкового контролю: iспит

Поточне оцiнювання (аудиторна та самостiйна робота)											Кiлькiсть балiв (екзамен)	Сумарна к-ть балiв	
Змiстовий модуль №1					Змiстовий модуль №2								
Денна форма навчання												40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	5			
Заочна форма навчання												40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
15		15		15	-	-	-	15	-	-			

7. Рекомендована лiтература - основна

1. Безугла В., Загiрняк Д., Шаповал Л. Соцiальне страхування. Київ: Центр навчальної лiтератури, 2019. 208 с.

2. Внукова Н., Кузьмiнчук Н. Соцiальне страхування. Кредитно-модульний курс. Київ: Центр навчальної лiтератури, 2021. 412 с.

3. Квасницька Р.С., Доценко I.O. Соцiальне страхування: навч. посiб. Кам'янець-Подiльський: Друкарня Рута, 2019. 355 с.

4. Коверза В.С. Соцiальне страхування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Схiдна Європа: економiка, бiзнес та управлiння*. 2023. Вип. 5 (22). С. 85–89.

5. Кошевський В.С., Воробей П.А., Савченко А.В., Семенюк О.О., Колб О.Г. Кримiнально-правова охорона соцiального та пенсiйного страхування: моногр. Київ: Юрiнком Iнтер, 2017. 154 с.

6. Макаренко А.П. Соцiальне страхування: сутнiсть, значення та облiковий аспект: навч. посiб. для студентiв екон. спец. ВНЗ. Запорiжжя: ЗДiА, 2017. 199 с.

7. Мельник Т.А. Проблемнi аспекти розвитку системи загальнообов'язкового державного пенсiйного страхування в Україні. *Науковi працi Кiровоградського нацiонального технiчного унiверситету. Економiчнi науки*. 2018. Вип. 1 (34). С.188–197.

8. Петрушка О.В., Шулюк Б.С. Проблеми соціального страхування та напрями його модернізації в Україні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. №11/3. С. 59–61.
9. Пікус Р.В. Соціальне страхування: навч. посіб. Київ: Компринт, 2018. 251 с.
10. Прилипко С.М., Ярошенко О.М., Занфірова Т.А., Аркатов Я.А. Загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в Україні: сучасний стан та стратегія розвитку: моногр. Харків: Право, 2023. 208 с.
11. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України №1058-IV. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
12. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
13. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
14. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
15. Сохань М.Ю. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування як форма соціального захисту осіб із сімейними обов'язками. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2023. №2 (31). С. 65–68.
16. Noghani behambar H., Salari M. Health benefits of social insurance. *Health Economics*. 2020. Vol. 29. P. 1813–1822.
17. Zhao K. Social insurance, private health insurance and individual welfare. *Journal of Economic Dynamics and Control*. 2017. Vol. 78. P. 102–117.

Рекомендована література - додаткова

1. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Особлива частина: навч. посіб. Чернігів: ПАТ „ПВК „Десна”, 2018. 1092 с.
2. Хуторян Н.М., Сімутіна Я.В., Шумило М.М. Правові проблеми трудового та пенсійного законодавства України в контексті євроінтеграції: моногр. Харків: Право, 2018. 256 с.
3. Чорненький В.І. Конституційно-правовий статус осіб з інвалідністю в Україні: моногр. Харків: Право, 2024. 232 с.
4. Ярошенко О.М., Прилипко С.М., Слюсар А.М. Пенсійне забезпечення: підруч. / 2-ге видання, перероблене і доповнене. Харків: Право, 2017. 308 с.
5. Ярошенко О.М., Слюсар А.М., Ветухова І.А. та ін. Право соціального забезпечення: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 376 с.
6. Fadlonab I., Nielsen T. Household labor supply and the gains from social insurance. *Journal of Public Economics*. 2019. Vol. 171. P. 18–28.
7. Geisler M, Allwood CM, Salo I. The association between decision-making skills and subjective decision outcomes among administrative officers in the Swedish Social Insurance Agency. *Health Soc Care Community*. 2020. P. 1–10.
8. Huang Y., Liu W., Zhuo Y., Sun X. Social insurance participation and urban settlement intentions of China's floating population. *Popul Space Place*. 2020. Vol. 26. URL: <https://doi.org/10.1002/psp.2366>.
9. Klimaviciute J., Pestieau P. *Zeitschrift für das Gesamte Finanzwesen*. Tübingen. 2018. Vol.74. Iss. 1. S. 88–108.
10. Nicoli F., Kuhn T., Burgoon B. Collective Identities, European Solidarity: Identification Patterns and Preferences for European Social Insurance. *JCMS: Journal of Common Market Studies*. 2020. Vol. 58. P. 76–95.

8. Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики України - <https://www.msp.gov.ua/>
2. Пенсійний фонд України - <https://www.pfu.gov.ua/>
3. Фонд соціального страхування України - <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>
4. Державний центр зайнятості - <https://www.dcz.gov.ua/>